

Kompostointiopas

NAPAPIIRIN RESIDUUM OY

OW

Kompostointi kannattaa

Biojätettä eli eloperäistä jätettä syntyy jokaisessa kotitaloudessa.

Biojätettä eksyy usein sekajätteen sekaan, mistä se ei pääse hyötykäyttöön. Lajittelemalla ja kierrättämällä biojätteen oikein se voidaan hyödyntää ja se saa uuden elämän.

Kompostointi on ympäristöystävällinen tapa hyödyntää kodissa syntyvä biojäte. Kompostointi tarjoaa myös muita etuja, kuten lannoitteen sekä ravinnerikkaan mullan syntymisen. Kompostointi on tehokas tapa kantaa kortensa kiertotalouden kekaan.

Näiden hyötyjen lisäksi kompostointi mahdollistaa taloudellisia etuja, kuten sekajätteen tyhjennysvälin pidentämisen sekä biojätteen tyhjentämiskuluissa säästämisen.

Tämä opas tarjoaa kattavan katsauksen kompostoinnin maailmaan sekä vastaa yleisimpiin kompostointiin liittyviin kysymyksiin. Opas keskittyy kotitalouksien elintarvikejätteen kompostointiin.

Oppaan keskiaukeamalta löytyy vastauksia yleisimpiin kompostoinnin ongelmatilanteisiin.

Lisää apua arjen lajitteluun saa asiakaspalvelumme lajitteluneuvonnasta.

Antoisia hetkiä kompostoinnin parissa!

NAPAPIIRIN RESIDUUM OY

Sisältö

4 Kompostoinnin hyödyt

5 Kompostoijan lajitteluohje

6 Kompostorin ostajan muistilista

7 Kompostoinnin alkeet

8–9 Kompostin vianetsintäkaavio

10–11 Mitä kompostoinnissa tapahtuu?

12 Kuivikevaihtoehtoja

13 Milloin biojätteestä tulee multaa?

14 Talvikompostointi

15 Mikä on kompostointi-ilmoitus?

Ota yhteyttä

Lajitteluneuvonta kotitalouksille
asiakaspalvelu@residuum.fi
puh. 0800 120 230
Ma-pe klo 9.00–15.00

 www.residuum.fi

 Napapiirin Residuum

 [napapiirin_residuum](https://www.instagram.com/napapiirin_residuum)

Taloudelliset hyödyt

Kun biojätteen lajittelee, se poistuu sekajätteen joukosta, jolloin sekajätteen tyhjennysväliä voi pidentää 8 viikkoon ympäri vuoden.

Kompostoinnissa syntyy ravinnerikasta lannoitetta ja multaa kasvimaahasi veloituksetta.

Biojätteen lajitteluvuorojen alueilla kompostoinnilla voi korvata biojätteen maksullisen erilliskeräyksen.

Muut hyödyt

Kompostointi on helppo ekoteko!

Kompostoimalla saat biojätteen ravinteet takaisin maaperään mullan kautta.

Jätteen kuljetuksesta syntyvät ympäristöhaitat vähenevät

Kompostointi voi innostaa puutarhanhoitoon ja viljelyyn.

Kompostoinnista voi kehittää itselleen mukavan harrastuksen sekä saada hyvää mieltä.

Kompostoijan lajitteluohje

Elintarvikejätteelle tarkoitettuun kompostoriin voi laittaa

- ✓ ruoantähteet ja pilaantuneet elintarvikkeet
- ✓ kalanruodot, pienet luut
- ✓ kahvinporot ja suodatinpussit
- ✓ teenporot ja teepussit
- ✓ kasvien ja hedelmien kuoret
- ✓ sienien ja marjojen perkuujätteet
- ✓ pehmeät paperit (talouspaperi, servetit)
- ✓ kananmunan kuoret
- ✓ puutarha- ja haravointijätteet
- ✓ kukkamulta
- ✓ lemmikkihäkkien kuivikkeet

Puutarhajätteelle tarkoitettuun kompostoriin voi laittaa

- ✓ puiden lehdet
- ✓ heinät
- ✓ pienet risut ja oksat
- ✓ ruohonleikkuujätteet
- ✓ kukkamullat ja kasvinjätteet
- ✓ silputut oksat ja kukkavarret
- ✓ kuivatut rikkaruohot

Huomiothan, että puutarhajätteelle tarkoitettua kompostoria ei voi käyttää biojätteen kompostointiin. Biojätteelle tarkoitettuun kompostoriin taas voi laittaa puutarhajätettä.

Kompostorit on tarkoitettu ainoastaan bio- ja puutarhajätteelle. Biojätettä ei tarvitse pakata erikseen, mutta halutessaan sen voi pakata paperiseen kääreeseen, esimerkiksi paperipussiin tai sanomalehteen. Muut jätteet, kuten pakkausjätteet, tulee lajitella niiden kierrätysastioihin.

Kompostorin ostajan muistilista

Mitä kannattaa selvittää kompostorista ennen sen hankkimista?

Kompostorin tulee olla tarkoitettu biojätteen kompostointiin

Kompostorin on oltava sellainen, johon haittaeläinten pääsy on estetty

Kompostorin tulee olla hyvin ilmastoitu

Kannattaa etsiä kompostori, joka on mahdollisimman kestävä ja johon löytyy varaosia

Huom. kylmälaitteet eivät sovellu kompostoreiksi

Vinkki!

Takuu on yleensä hyvä mittari tuotteen kestävydestä.

Millainen on hyvä paikka kompostorille?

Kompostori kannattaa sijoittaa kuivaan paikkaan

Paikassa tulisi olla tilaa kompostorin tyhjentämiselle sekä tarvikkeille kuten kompostimöyhentimelle ja kuivikkeille

Paikasta ei saa syntyä vaaraa tai haittaa terveydelle, ympäristölle tai naapureille

Kompostorin paikan voi valita vapaasti, kunhan pyytää naapurin suostumuksen, jos kompostorin sijoittaa alle 3 metrin päähän naapurin pihasta

Kompostoinnin alkeet

Biojätteen lajittelu

Lajittele biojätteet jo keittiössä. Kannellinen astia estää hajuhaittojen muodostumista.

Astian koon voi valita omiin tarpeisiin sopivaksi.

Kompostoinnin aloitus

Ennen kompostoinnin aloittamista laita kompostorin pohjalle 15–20 cm kuiviketta. Tähän sopivat hyvin esimerkiksi risut ja oksat.

Alimman biojätekerroksen päälle tulee laittaa noin 10 cm kerros kuiviketta.

Muista, että kompostointiprosessi alkaa vasta, kun sopivaa jätettä on riittävästi ja muut perusedellytykset täyttyvät.

Kompostin hoito

Lisätessäsi biojätettä muista aina laittaa seosainetta.

Hyvin toimivaa kompostia tulee sekoittaa noin kerran kuussa. Suurta kompostia voi sekoittaa parin viikon välein.

Kompostia on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu hajua eikä maaperän tai talousveden likaantumisen vuoksi terveyshaittaa.

Kompostorin tyhjentäminen

Kompostoria voi tyhjentää sitä mukaa, kun tarpeeksi kypsää kompostia syntyy. Sivulta 13 voi tarkastella eri kypsyisen mullan käyttötarkoituksia.

Uuteen kompostointiainekseen voi sekoittaa vanhaa kompostointiainesta auttamaan uuden kompostiaineksen hajoamista.

Kompostin vianetsintäkaavio

Ongelma	Syy	Ratkaisu
Mädäntynyt haju	Komposti on liian märkä ja/tai tiivis	Sekoita komposti huolellisesti ja lisää karkeaa seosainetta parin sentin kerros
Pistävä ammoniakkin haju	Ravinnetasapaino ei ole kohdillaan	Lisää happaman seosaineen, kuten turpeen tai kuorikkeen, käyttöä
Komposti ei lämpene ja jäte ei maadu	Komposti on liian kuiva, märkä tai siinä on liian vähän typpeä Kompostiaines on jo lahonnut niin pitkälle, että kuumavaihe on jo ohi	Kastele lämpimällä vedellä. Lisää reilusti seosainetta ja sekoita. Lisää typpipitoista ainetta, esimerkiksi ureaa tai kanankakkaa Tyhjennä lahonnut aines pois kompostista
Jäätyminen	Kompostin eristys on riittämätön, joten lämpö karkaa kompostista Biojätettä on liian vähän tai kompostimassaa on vähäinen	Voit lämmittää kompostia esimerkiksi lämmitetyillä kivillä tai astialla, jossa on lämmintä vettä Jäätynyttä kompostia voi käyttää normaalisti, kompostoituminen alkaa taas keväällä
Kärpäset ja/tai kärpäs- sentoukat	Haju houkuttelee kärpäsiä	Sekoita ja lisää reilusti seosainetta Käännä kompostin pintaosa syvemmälle kompostiin Huuhtelee kompostin sisäseinät ja kansi kuumalla vedellä
Sieni- ja homekasvusto	Home ja sienet kuuluvat kompostin hajottajiin	Ei tarvitse huolestua, sillä tämä kuuluu normaaliin kompostin hajoamisprosessiin
Tuhkamainen/seittimäinen aine	Komposti on liian kuuma ja kuiva Tuhkamainen aine on sädesienirihmastoa	Kastele huolellisesti ja sekoita kompostointiainesta
Muurahaiset	Komposti on liian kuiva	Kastele huolellisesti ja sekoita kompostointiainesta. Muurahaiset eivät ole kompostille haitaksi

Mitä kompostoinnissa tapahtuu?

Hoidetussa kompostissa jätteen hajottamisesta huolehtivat pieneliöt, esimerkiksi sienet, bakteerit, sädesienet ja lierot. Kompostin hajottajaeliöt tarvitsevat happea ja riittävästi kosteutta oikeassa suhteessa.

Kompostoinnin vaiheet voidaan jakaa kolmeen: lämpenemisvaihe, kuumavaihe ja jäähtymisvaihe. Se, miten vaiheet esiintyvät, riippuu kompostointitavasta ja kompostorin koosta.

Vaihe 1: Lämpenemisvaihe

Tässä vaiheessa kompostin valtaavat bakteerit ja sädesienet, jotka käyttävät ravintonaan esimerkiksi sokereja ja valkuaisaineita.

Lämpenemisvaiheessa kompostin pH-arvo laskee eli se muuttuu happamaksi. Ajan kuluessa pH-arvo kuitenkin neutralisoituu.

Lämpenemisvaihe kestää hyvin toimivassa kompostissa muutaman päivän.

Vaihe 2: Kuumavaihe

Jos komposti toimii hyvin, se lämpenee muutamassa päivässä 30–50 asteeseen. Samalla lämpenemisvaiheen bakteerit ja sädesienet korvaantuvat kuumavaiheen hajottajilla. Ne käyttävät ravinnokseen helposti hajoavia ravintoaineita.

Kuumavaiheessa kompostin lämpötila voi nousta yli 80 asteeseen. Kuumavaihe kestää yleensä muutaman viikon.

Vaihe 3: Jäähtymisvaihe

Jäähtymisvaiheessa, nimensä mukaisesti, kompostin lämpötila alkaa laskea.

Tämän myötä uudet hajottajat valtaavat kompostin. Tässä vaiheessa kompostin seassa voi kasvaa sieniä. Homesienetkin kuuluvat kompostiin, joten niitä ei kannata säikähtää. Kompostissa voi myös vilistä elämää, kuten koppakuoriaisia sekä tunkiolieroja.

Jäähtymisvaihe voi kestää kuukausia.

Huomio!

Vaiheet ovat selkeästi nähtävissä, kun kompostorin täyttää kerralla täyteen.

Normaalisti kotitalouksissa kompostoria täytetään kuitenkin vähän kerrallaan, joten kompostissa voi olla monta vaihetta käynnissä samanaikaisesti.

Kuivikevaihtoehtoja

Kuorike

Sitoo hajuja ja kosteutta.
Lahoa hitaasti.

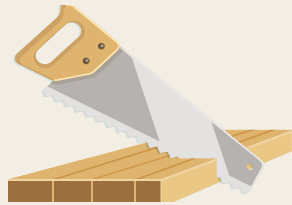
Heinät, oljet ja ruoho

Lahoa hitaasti. Silputtuna
hyvä kuivike.

Oksa- ja risukuivike

Lahoa hakettuna
nopeasti. Ilmava.

Sahanpuru, kutterinlastu

Ilmavaa eikä jäädy kuivana. Maatuu
hitaasti.

Kuivatettu haravointijäte: puiden lehdet ja neulaskarike

Toimii parhaiten sekoitettuna
kuivikeaineeseen. Yksinään painuu
helposti kasaan.

Turve

Sitoo hajuja ja kosteutta. Lahoa
nopeasti, mutta jäätyy helposti.
Toimii hyvin sekoitettuna
sahanpuruun tai risuhakkeeseen.

Milloin biojätteestä tulee multaa?

Asianmukaisella hoidolla varmistat
kompostin hajoamisen, ja
reagoimalla kompostorin mahdollisiin
häiriötilanteisiin mahdollistat sen
hyvän toimivuuden. Ratkaisuja
kompostorin yleisimpiin ongelmiin
löydät keskiaukeamalta.

Kypsän kompostimullan
valmistumiseen menee yleensä noin
yhdestä kahteen vuotta. Ei kuitenkaan
hätä, jos et malta odottaa vuotta,
sillä multaa voi käyttää raakana tai
puolikypsänäkin eri tarkoituksiin.

Komposti on kypsää, kun siinä ei
ole enää hajoamattomia aineksia.
Puunoksia, luita ja kananmunankuoria
voi edelleen löytyä. Hajoamattomia
aineksia voi hyötykäyttää
seuraavaan kompostinainekseen,
sillä ne sisältävät aineita, jotka voivat
edesauttaa uuden kompostiaineksen
kypsymistä.

Kompostin kypsymiseen vaikuttaa
kompostin hoito, kompostorin
toimivuus sekä kompostoitava jäte.

mullan kypsyy	aika	käyttö
raaka	2-5 kk	kate pensaille ja monivuotisille kasveille
puolikypsä	5-12 kk	kate lähes kaikille kasveille
kypsä	1-2 v	voi sekoittaa maahan tai käyttää katteena
täysin kypsä	2-3 v	kaikkialle puutarhaan

Talvikompostointi

Kompostoida voi talvisinkin, kunhan kylmät ilmat ottaa kompostorin hoidossa huomioon. Tähän on listattu tärkeimmät tärpit talvikompostoinnista.

- ❄ Tee kompostoriin tilaa, mutta älä jätä sitä tyhjäksi.
- ❄ Muista runsas kuivikkeen käyttö. Jos mahdollista, säilytä kuiviketta lämpimässä.
- ❄ Kompostoria on tärkeää täyttää säännöllisesti ja sekoittaa noin 3-4 viikon välein.
- ❄ Säädä ilma-aukkoa pienemmälle.

- ❄ Jos kompostorin lämpötila laskee pakkasilla liian alas, sitä voi lämmittää esimerkiksi kuumavesipullolla.
- ❄ Komposti voi jäätyä talvella, mutta sen normaali toiminta jatkuu keväällä.
- ❄ Kompostorin täyttöä voi siis jatkaa talvellakin. Huomioi, että komposti vie jäätyessään enemmän tilaa.

Mikä on kompostointi-ilmoitus?

Kompostointi-ilmoituksella lisätään asuinkiinteistön komposti kompostointirekisteriin. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia asuinkiinteistöjä, joilla kompostoidaan keittiössä syntyvää biojätettä.

Mitä tietoja kompostointi-ilmoituksessa pyydetään?

Ilmoituksessa pyydetään tietoja esimerkiksi kompostorin koosta, käyttökuukausista ja sijainnista.

Jos kompostoit bokashilla sinun on myös ilmoitettava siitä kompostointi-ilmoituksella.

Milloin kompostointi-ilmoitus tehdään?

Ilmoitus täytyy tehdä heti keittiöjätteen kompostoinnin aloittamisen jälkeen sekä sen lopettamisesta ja vastuuhenkilön vaihtumisesta. Ilmoitus täytyy uusia viiden vuoden välein.

Kompostorista tulee tehdä kompostointi-ilmoitus, vaikka se olisi käytössä vain osan vuodesta.

Kuka ilmoittaa kompostoinnista?

Jokaisen kompostoivan asuinkiinteistön on ilmoitettava kompostoinnista. Jos samaa kompostoria käyttää useampi talous, tulee jätteen käsittelystä vastaavan henkilön tehdä kompostointi-ilmoitus.

Yhteistä kompostoria voi käyttää enintään 5 lähekkäin sijaitsevaa huoneistoa.

Huomio!

Pelkän puutarhajätteen kompostoinnista ei tarvitse ilmoittaa.

NAPAPIIRIN RESIDUUM OY